

Forslag

til

lov om ændring af lov om Arbejdsmarkedets Tillægspension.

(Ægtefællepension, fondsanbringelse m. v.)

Fremsat den 20. januar 1978 af *arbejdsministeren*.

I lov om Arbejdsmarkedets Tillægspension, jfr. lovbekendtgørelse nr. 356 af 23. juni 1977, foretages følgende ændringer:

§ 1.

1. I § 4, *litra b) og c)*, ændres »44« til: »43 ½«.

2. Kapitel IV affattes således:

»Kapitel IV.

Ægtefællepension.

§ 11. Tillægspension i form af pension til ægtefællen efter en tillægspensionist eller et medlem, der er afdøet ved døden, ydes på betingelse af, at

- 1) den efterlevende ægtefælle er fyldt 62 år,
- 2) den afdøde ægtefælle har opnået mindst 10 års anciennitet og
- 3) ægteskabet har varet mindst 10 år.

Stk. 2. Opfylder den efterlevende ægtefælle samtidig betingelserne for at modtage tillægspension i form af egenpension i henhold til kapitel III, har pågældende kun ret til den største af pensionerne.

Stk. 3. Retten til ægtefællepension bortfalder ved indgåelse af nyt ægteskab, men genindtræder efter begæring, hvis ægteskabet ophører.

§ 12. Ægtefællepension ydes efter begæring fra dødsfaldet. Modtog afdøde tillægspension i form af egenpension, ydes ægtefæl-

lepension først fra den dato, fra hvilken afdødes egenpension bortfalder.

Stk. 2. For tiden forud for begæringens indgivelse kan der højst ydes 6 måneders ægtefællepension.

Stk. 3. Ægtefællepension udbetales i øvrigt i overensstemmelse med reglerne i § 9, stk. 1.

§ 13. Ægtefællepensionen udgør halvdelen af den tillægspension, som den afdøde ægtefælle modtog ved dødsfaldet eller ville have været berettiget til at modtage fra sit fyldte 67. år på grundlag af de indtil dødsfaldet indbetalte bidrag.

Stk. 2. Er den efterlevende ægtefælle berettiget til ægtefællepension på grundlag af mere end ét ægteskab, kan den samlede ægtefællepension højst udgøre halvdelen af den fulde tillægspension i henhold til § 5, stk. 2, og af eventuel forhøjelse ydet en af de afdøde ægtefæller i medfør af § 10.«

3. I § 15, *stk. 2, 2. pkt.*, ændres »87-129« til: »86 ½-129« og i *3. pkt.* ændres »44-86« til: »43 ½-86 ½«.

4. I § 16 ændres »enkepension« til: »ægtefællepension«.

5. I § 26, *stk. 4, litra c)*, ændres »15 pct.« til: »20 pct.«.

§ 2.

Loven træder i kraft den 1. april 1978.

Bemærkninger til lovforslaget.

Almindelige bemærkninger.

Lovforslaget omfatter følgende ændringer:

I. Ændring af Kap. IV. Enkepension, således at reglerne også omfatter enkemænd.

II. Justering af de i § 4, litra b) og c), og i § 15, stk. 2, fastsatte timetal for den beskæftigelse, der for de månedslønnedes vedkommende er bestemmende for, om de skal være medlemmer af Arbejdsmarkedets Tillægspension, og om der skal betales $\frac{1}{3}$ eller $\frac{2}{3}$ ATP-bidrag.

III. Ændring vedrørende placeringen af Arbejdsmarkedets Tillægspensions midler i aktier.

Ad I.

I den af folketingets arbejdsmarkedsudvalg den 25. maj 1977 afgivne tillægsbetænkning over forslag – L 166 – til lov om ændring af lov om Arbejdsmarkedets Tillægspension – nu lov nr. 231 af 2. juni 1977 – bemærkedes det:

»Under samrådet har arbejdsministeren oplyst, at han agter at optage forhandlinger med ATP's bestyrelse for at få problemet med ligestilling mellem mænds og kvinders ret til ægtefællepension under ATP løst«.

I overensstemmelse med den af Tillægspensionsudvalget af 1963 afgivne betænkning og det heri indeholdte lovforslag byggede det i folketings-samlingen 1963–64 fremsatte forslag til lov om Arbejdsmarkedets Tillægspension på fuld individuel ligestilling mellem alle lønmodtagere – kvinder og mænd, gifte og ugifte – med ensartede bidrag for beskæftigelse af samme varighed og ydelse af egenpension fra samme pensionsalder og beregnet efter samme regler, og lovforslaget indeholdt ikke regler om ydelse af nogen form for efterladtepension.

Som resultat af 1. behandlingen i folketinget og senere forhandlinger fremsatte arbejdsministeren imidlertid ændringsforslag til 2. behandling gående ud på, at den foreslåede ordning suppleredes med de i kap. IV, §§ 11–14, indeholdte regler om ydelse af enkepension under snævre betingelser og i stør-

relse fastsat til halvdelen af den afdøde mands tillægspension jfr. nærmere ændringsforslag nr. 7 i den af folketingsudvalget den 26. februar 1964 afgivne betænkning over forslag til lov om Arbejdsmarkedets Tillægspension og bemærkningerne hertil (Folketingstidende 1963–64, Tillæg B, sp. 274–75 og 281–84). Bl. a. har betingelsen om 10 års anciennitet for den afdøde ægtefælle været ensbetydende med, at der tidligst kunne udbetales enkepension til enker efter medlemmer eller tillægspensionister, der er afgået ved døden efter 1. april 1974. Som følge af, at kvindernes gennemsnitslevialder er længere end mændenes og som følge af beskæftigelsesmæssige og demografiske faktorer har den begrænsede enkepensionsordning bevirket, at der i aktuarmæssig henseende er balance – ligestilling – på bidragssiden mellem kvinder og mænd som grupper betragtet, idet mændenes ATP-bidrag er tilstrækkelige til at finansiere såvel mændenes egenpensioner som enkepensionerne. Kvindegruppens bidrag medgår til finansiering af dens egenpensioner, og indførelse af enkemandspension vil således kræve overførsel af præmiereserver fra mands- til kvindegruppen.

I de overvejelser, der for tiden foregår om strukturen af hele det fremtidige offentlige pensionsystem, indgår bl. a. spørgsmålet om ægtefællepension. Efter nyere pensionspolitiske synspunkter er det på længere sigt ikke uden videre givet, at enkepension skal bevares, respektive enkemandspension indføres. Der kan derfor ikke bortses fra, at der inden for en overskuelig tid også for tillægspensionsordningens vedkommende vil blive rejst spørgsmål om berettigelsen af at opretholde bestemmelse om efterladtepension, eller om det ikke ville være rimeligere som oprindeligt foreslået at tilvejebringe ligestillingen uden hensyn til medlemmets civilstand og anvende alle Arbejdsmarkedets Tillægspensions midler til (større) egenpensioner.

På denne baggrund har arbejdsministeriet sammen med Arbejdsmarkedets Tillægspension overvejet, hvorledes en ligestilling mellem kvinder og mænd med hensyn til ydelser fra tillægspensionsordningen i form af ægtefællepension nu rettest

kan gennemføres. Regeringen finder herefter, at den enkleste løsning vil være at udvide de gældende regler om enkepension til at omfatte enkemænd, således at der fremtidig ydes enkemandspension på samme betingelser, som er gældende for den nuværende enkepension.

Det er altså en rent teknisk ligestilling, der foreslås, uden hensyntagen til socialpolitiske og forsørgelsesmæssige aspekter.

Hensigten med en sådan enkel løsning er bl. a. at undgå, at den foregriber senere (mere omfattende) ændringer af hele det offentlige pensionssystem. Dette gælder såvel de principielle spørgsmål omkring efterladtepension som spørgsmålene om de konkrete betingelser herfor.

Bemærkninger til forslagens enkelte bestemmelser.

Til § 1.

Til nr. 1.

Forslaget er en konsekvens af forslag nr. 3.

Til nr. 2.

Bortset fra de nødvendige reelle ændringer som følge af, at reglerne i Kap. IV. Enkepension, nu foreslås udvidet til at omfatte enkemænd, er de foreslåede ændringer af redaktionel art, idet det findes ønskeligt mere klart og overskueligt end hidtil i § 11 at samle de gældende betingelser i §§ 11, 12 og 14 for at få udbetalt efterladtepension.

Med hensyn til aldersbetingelsen 62 år bemærkes, at aldersgrænsen for at oppebære tillægspension i form af egenpension er 67 år både for kvinder og mænd. Grunden til, at aldersgrænsen for modtagelse af tillægspension i form af enkepension i sin tid blev fastsat til 62 år, er, at 62 år er den almindelige aldersgrænse for opnåelse af folkepension for enlige kvinder. En tilsvarende aldersgrænse findes ikke for enlige mænd i folkepensionsloven. Under hensyn hertil og da mænd i alderen 62-67 år endnu typisk er i arbejde, måtte aldersgrænsen for retten til enkemandspension i og for sig naturligst fastsættes til 67 år. Da forslaget tilsigter at tilvejebringe ligestilling mellem kvinder og mænd i henseende til ægtefællepension også for så vidt angår aldersbetingelsen, har regeringen dog fundet det rigtigere at bibeholde den for enkepension hidtil gældende aldersgrænse på 62 år for alle ægtefællepensionsberettigede, fremfor at hæve denne fælles aldersgrænse til 67 år og dermed forringe stillingen for enkerne.

Det må fremhæves, at de hidtil gældende betingelser for opnåelse af enkepension, der foreslås

opretholdt for ægtefællepensionen, i øvrigt vil blive ensbetydende med, at kun et yderst ringe antal enkemænd over 67 år rent faktisk vil blive berettiget til ægtefællepension, idet deres tillægspension i form af egenpension fra det 67. år i det alt overvejende antal tilfældé vil overstige halvdelen af hustruens egenpension og dermed bevirke bortfald af ægtefællepensionen.

Det bemærkes, at fraskilte kvinder efter lov nr. 102 af 14. marts 1941 om bevarelse af enkepensionsret ved separation og skilsmisse, jfr. lovene nr. 268 af 14. juni 1951 og nr. 261 af 4. juni 1969 om ændring af denne lov, under visse betingelser bevarer deres ret til enkepension, herunder enkepension i henhold til lov om Arbejdsmarkedets Tillægspension. Tilsvarende regler gælder efter den pågældende lov ikke for fraskilte mænd.

Til nr. 3.

Ved fastsættelsen i lov nr. 231 af 2. juni 1977 om ændring af lov om Arbejdsmarkedets Tillægspension af de månedlige timegrænser, 44 og 87, for betalingen af henholdsvis $\frac{1}{3}$ og $\frac{2}{3}$ af fuldt ATP-bidrag blev disse beregnet som $4\frac{1}{2}$ af de tilsvarende ugentlige grænser, afrundet opad til nærmeste hele timetal.

For den gruppe lønmodtagere, der er lønnet *månedsvís*, men beskæftiget et vist *ugentligt* antal timer, har omregningen af den ugentlige beskæftigelse til et månedligt timetal imidlertid givet anledning til en vis usikkerhed, idet månedslønnede med 20 og 10 timers ugentlig beskæftigelse ikke nåede op på mere end $86\frac{2}{3}$ henholdsvis $43\frac{1}{3}$ timer, som kun berettigede til $\frac{1}{3}$ bidrag, henholdsvis intet bidrag, i modsætning til ugelønnede, for hvem der med samme timetal skulle indbetales $\frac{2}{3}$ henholdsvis $\frac{1}{3}$ bidrag.

Problemet er foreløbigt søgt løst administrativt, men det foreslås at skabe helt klare regler ved at ændre de månedlige timegrænser på 44 og 87 timer til $43\frac{1}{3}$ respektive $86\frac{2}{3}$ timer. Herefter vil der være overensstemmelse mellem uge- og månedslønnede med samme timetal.

Til nr. 4.

Forslaget er redaktionelt.

Til nr. 5.

Ved lov nr. 231 af 2. juni 1977 om ændring af lov om Arbejdsmarkedets Tillægspension ændredes efter indstilling af Arbejdsmarkedets Tillægspensionsbestyrelse bestemmelsen i § 26, stk. 4, om anbringelse af Arbejdsmarkedets Tillægspensions

midler, således at den »generelle« regel i indledningen til stk. 4 om anbringelse af højst 15 pct. af Arbejdsmarkedets Tillægspensions formue i aktier m. v. ændredes til 25 pct.

Samtidig havde Arbejdsmarkedets Tillægspensions bestyrelse foreslået, at den »specielle« regel i § 26, stk. 4, c), om, at Arbejdsmarkedets Tillægspension kun må eje 15 pct. af aktiekapitalen i hvert enkelt selskab, ændredes til 20 pct.

Da det på daværende tidspunkt ikke fandtes hensigtsmæssigt at søge denne grænse forhøjet, blev der dog ikke stillet forslag herom.

Som en konsekvens af ændringen af den »generelle« regel, og idet Arbejdsmarkedets Tillægspension i flere tilfælde er meget nær ved at have nået 15 pct. af aktiekapitalen i samme selskab, samt under hensyn til de betydelige midler, der nu skal anbringes sammen med Arbejdsmarkedets Tillægspensions midler, jfr. lov nr. 230 af 2. juni 1977 om midlertidig indbetaling fra staten til Arbejdsmarkedets Tillægspension af visse dyrtidsportioner, foreslås det nu at forhøje den »specielle« grænse til 20 pct., som tidligere indstillet af Arbejdsmarkedets Tillægspensions bestyrelse.

Bilag til f. t. l. vedr. ATP.

Bilag

*I dette bilag er (med mindre skrift)
indsat den gældende formulering af de bestemmelser,
der berøres af lovforslaget.*

**1. I § 4, litra b) og c), ændres »44« til: »43
1/3«.**

§ 4. Undtaget fra medlemskab i Arbejdsmarkedets Tillægspension er:

b) lønmodtagere med en ugentlig arbejdstid hos samme arbejdsgiver under 10 timer eller – såfremt de er månedslønnede – med en månedlig arbejdstid hos samme arbejdsgiver under 44 timer, jfr. dog § 2, stk. 3;

c) lønmodtagere, hvis arbejdstid ikke kendes, såfremt den ugentlige eller månedlige indtægt hos samme arbejdsgiver udgør et beløb, der ligger under 10 henholdvis 44 gange den gennemsnitlige timeløn for ikke-faglærte mandlige, respektive kvindelige, arbejdere i hele landet (incl. dyrtidstillæg, men bortset fra alle andre tillæg) som offentliggjort af Danmarks Statistik hvert år for april kvartal.

2. Kapitel IV affattes således:

»Kapitel IV.

Ægtefællepension.

§ 11. Tillægspension i form af pension til ægtefællen efter en tillægspensionist eller et medlem, der er afdøet ved døden, ydes på betingelse af, at

- 1) den efterlevende ægtefælle er fyldt 62 år,
- 2) den afdøde ægtefælle har opnået mindst 10 års anciennitet og
- 3) ægteskabet har varet mindst 10 år.

Stk. 2. Opfylder den efterlevende ægtefælle samtidig betingelserne for at modtage tillægspension i form af egenpension i henhold til kapitel III, har pågældende kun ret til den største af pensionerne.

218 Fremsatte lovforslag (undt. finans- og tillægsbev.lovforslag).

Stk. 3. Retten til ægtefællepension bortfalder ved indgåelse af nyt ægteskab, men genindtræder efter begæring, hvis ægteskabet ophører.

Kapitel IV.

Enkepension.

§ 11. Den, der bliver enke efter et medlem eller en tillægspensionist, har ret til tillægspension i form af enkepension, hvis ægteskabet har varet mindst ti år, og afdøde har opnået mindst ti års anciennitet.

Stk. 2. Retten bortfalder ved indgåelse af nyt ægteskab, men genindtræder efter begæring, hvis ægteskabet ophører.

§ 14. Opfylder enken samtidig betingelserne for at modtage tillægspension i henhold til kapitel III, har hun kun ret til den største af pensionerne.

§ 12. Ægtefællepension ydes efter begæring fra dødsfaldet. Modtog afdøde tillægspension i form af egenpension, ydes ægtefællepension først fra den dato, fra hvilken afdødes egenpension bortfalder.

Stk. 2. For tiden forud for begæringens indgivelse kan der højst ydes 6 måneders ægtefællepension.

Stk. 3. Ægtefællepension udbetales i øvrigt i overensstemmelse med reglerne i § 9, stk. 1.

§ 12. Enkepension ydes efter begæring fra dødsfaldet, dog tidligst fra enkens fyldte 62. år. Modtog afdøde tillægspension, ydes enkepensionen først fra den dato, fra hvilken afdødes tillægspension bortfalder.

Stk. 2. Indgives begæringen først på et senere tidspunkt, kan der for tiden forud for dette højst ydes 6 måneders pension.

Stk. 3. Pensionen udbetales månedsvis forud.

§ 13. Ægtefællepensionen udgør halvdelen af den tillægspension, som den afdøde ægtefælle modtog ved dødsfaldet eller ville have været berettiget til at modtage fra sit fyldte 67. år på grundlag af de indtil dødsfaldet indbetalte bidrag.

Stk. 2. Er den efterlevende ægtefælle berettiget til ægtefællepension på grundlag af mere end ét ægteskab, kan den samlede ægtefællepension højst udgøre halvdelen af den fulde tillægspension i henhold til § 5, stk. 2, og af eventuel forhøjelse ydet en af de afdøde ægtefæller i medfør af § 10.«

§ 13. Enkepensionen udgør halvdelen af den tillægspension, som ægtefællen modtog ved dødsfaldet eller ville have været berettiget til at modtage fra sit fyldte 67. år på grundlag af de indtil dødsfaldet indbetalte bidrag.

Stk. 2. Er enken berettiget til enkepension på grundlag af mere end ét ægteskab, kan den samlede enkepension højst udgøre halvdelen af den fulde tillægspension i henhold til § 5, stk. 2, og af eventuel forhøjelse ydet en af ægtefællerne i medfør af § 10.

Stk. 3. Den beregnede årlige enkepension afrundes til nærmeste med 12 delelige kronebeløb.

3. I § 15, stk. 2, 2. pkt., ændres »87-129« til: »86 $\frac{2}{3}$ -129« og i 3. pkt. ændres »44-86« til: »43 $\frac{1}{3}$ -86 $\frac{1}{3}$ «.

§ 15. Bidraget udgør for medlemmer med mindst 30 timers ugentlig beskæftigelse hos samme arbejdsgiver 9 kr. pr. uge, hvoraf arbejdsgiveren betaler 6 kr. og medlemmet 3 kr. For medlemmer med 20-29 timers ugentlig beskæftigelse hos samme arbejdsgiver udgør bidraget 6 kr., hvoraf arbejdsgiveren betaler 4 kr. og medlemmet 2 kr. For medlemmer med 10-19 timers ugentlig beskæftigel-

se hos samme arbejdsgiver udgør bidraget 3 kr., hvoraf arbejdsgiveren betaler 2 kr. og medlemmet 1 kr.

Stk. 2. For månedslønnede med mindst 130 timers månedlig beskæftigelse hos samme arbejdsgiver udgør bidraget pr. måned 36 kr., hvoraf arbejdsgiveren betaler 24 kr. og medlemmet 12 kr. For månedslønnede medlemmer med 87-129 timers månedlig beskæftigelse hos samme arbejdsgiver udgør bidraget pr. måned 24 kr., hvoraf arbejdsgiveren betaler 16 kr. og medlemmet 8 kr. For månedslønnede medlemmer med 44-86 timers månedlig beskæftigelse udgør bidraget pr. måned 12 kr., hvoraf arbejdsgiveren betaler 8 kr. og medlemmet 4 kr.

4. I § 16 ændres »enkepension« til: »ægtefællepension«.

§ 16. Det påhviler ledelsen for Arbejdsmarkedets Tillægspension at tage op til overvejelse, hvorledes og fra hvilket tidspunkt de i § 15 anførte bidragssatser skal reguleres for at imødegå de finansielle forpligtelser, som bestemmelserne i kapitel IV om enkepension medfører for ordningen.

5. I § 26, stk. 4, litra c), ændres »15 pct.« til: »20 pct.«.

§ 26. — — —

Stk. 4. Af fondsmidlerne vil dog i alt 25 pct. kunne anvendes på nedenfor anførte måder:

- a) til erhvervelse af fast ejendom;
- b) som indskud i en investeringsforening eller et investeringsaktieselskab godkendt af det offentlige;
- c) til køb af aktier, dog således, at der i samme selskabs aktier ikke må anbringes ud over 1 pct. af fondsmidlerne eller ud over 15 pct. af det pågældende selskabs aktiekapital.